

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1321879/1

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב שלמה שפירא

המערערת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד שלום טובי)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד ליהי איינס)

הנדון: איחיובו של משיב, בדרך כלל, בהוצאות המערער למרות קבלת הערעור לעומת
חוב המערער אם נדחה

החלטה

בפסק דיננו נקבע מפורשות כי אין צו להוצאות.

כידוע אין בית דיננו יושב כערכאת ערעור על החלטותיו שלו עצמו ובקשה לשינוי החלטה
או לסתירת הדין מצריכה עמידה בתנאי תקנות הדיון בעניין זה – מה שאינו מתקיים בבקשת
המערערת לפסיקת הוצאות לטובתה בניגוד לקביעה שבפסק הדין.

מן הדין די בכך כדי לדחות את הבקשה, אך כדי להפיס את דעת המערערת ולמנוע תחושה
כי בקשתה נדחת מטעמי פרוצדורה גרידא וכי אולי מן הדין היה מקום לפסוק כי זכאית היא
להוצאות, נבהיר קצרות כי אין מקום להשוואה בין הקביעה שנקבע בהחלטה, בתחילת ההליך,
בנוגע לאפשרות שיימצא הערעור ערעור סרק, כי אם כך יהיה יושתו הוצאות על המערערת לבין
הדרישה להשית הוצאות על המשיב.

עיקרו של דין תורה הוא כי אין החייב בדין משלם הוצאות משפט לשכנגדו, שזכה בדין.
החריגים לכלל זה פורטו, הוסברו ונומקו לא אחת בפסקי דין ובהחלטות.

לדוגמה בלבד אציין להחלטה מי"א בתמוז התש"ף (3.7.2020) בתיק [1253916/1](#) (פורסמה)
ולזו שמכ"ח בשבט התשע"ח (13.2.2018) בתיק [1074520/3](#) (אף היא פורסמה) שבה, בהקשר
לבקשה דומה לזו שלפנינו עתה, הסביר בית דיננו את העקרונות ההלכתיים וסיכם (אף שיש לאמור
שם יוצאים מן הכלל):

א. מי שהגיש ערעור וערעורו התקבל – אין מקום לחייב המשיב בהוצאותיו.

ב. מי שהגיש ערעור וערעורו נדחה – יש מקום לחייב את המערער לשלם
למשיב את הוצאותיו.

ג. לפיכך יש לקבוע שאף שבית הדין חייב את המערער בהוצאות המשיבה,
בערעורו הראשון שנדחה – אין לחייב המשיבה בהוצאות ערעור זה, שבו
התקבל ערעורו.

הרוצה להרחיב את יריעת ידיעותיו בעניין יפנה לשהוסבר בהחלטות האמורות ורבות אחרות.
בהחלטה זו וכשכל הצורך הוא כאמור "להפיס את הדעת" דיינו שנאמר בתמצית נאמר כי החריג,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ביחס לכלל שאין לחייב בהוצאות, הרלוונטי לענייננו הוא החריג (שהוא גם העילה העיקרית והנפוצה לחיובי הוצאות) של הליך סרק, היינו כי אחד הצדדים גרר את חברו להליך מיותר והסב לו בכך הוצאות, תוך שהוא יודע מראש, או למצער אמור לדעת כי ההליך שהוא נוקט הוא הליך סרק, או כשהליך זה בא לאחר שהעניין כבר נדון והוכרע בבית הדין ויוזם ההליך הנוסף מבקש לשנות משהוכרע, היינו מערער (או מבקש את סתירת הדין).

המשיב, לפיכך, כמעט לעולם אינו מחויב בהוצאות בדין תורה. "כמעט" כיוון שייתכן מקרה שאף שההליך ככלל לא היה הליך סרק הוגשו במהלכו בקשות סרק או שדיון שנקבע היה סרק באשמתו (בגין אי התייצבותו וללא שיהיה לכך טעם המניח את הדעת), שאזי ייתכן שיחול חיוב הוצאות בגין אותה בקשה ספציפית או אותו דיון, וכך כיוון שייתכנו מקרים שפסק הדין בערעור יקבע כי המשיב פעל בזדון ובמרמה והונה את בית דין קמא, וכך השיג את פסק הדין המערער ואילץ את המערער לערער, ובדומה למקרים של נתבע שפעל בזדון ובחוסר תום לב, העשוי להתחייב בהוצאות אף בבית דין קמא. חריג זה ייתכן כמובן רק כשהמחלוקת העיקרית שהוכרעה בערעור היא עובדתית (וכמובן, לא בכל מחלוקת עובדתית אפשר לקבוע כך), אך לא שעה שמדובר במחלוקת הלכתית או משפטית כפי שהיה בהליך שלפנינו.

פרט למקרים נדירים אלה אין מקום לחיוב משיב בהוצאות, שכן הוא אינו "גורר" את המערער להליך אלא נגרר על ידו (גם אם בדיעבד מתברר שנגרר בצדק ולכן אין הוא זכאי להחזר הוצאותיו שלו), ומובן מאליו שאי אפשר להאשימו על בקשתו להותיר על כנה פסיקה שניתנה בסמכות על ידי בית דין קמא אך בשל אינשיאתה חן בעיני המערער, וכך אף אם לבסוף נקבע כי צדק המערער בכך, ועל אחת כמה וכמה שכך הדבר במשיב שגם בבית דין קמא היה "נתבע" ולא "תובע" – הגיב להליך שיזם המערער (שם התובע) ולא יזם את ההליך וגרר אליו את שכנגדו.

ה"תלונה" בערעור אינה נגד המשיב אלא נגד בית הדין קמא שלדברי המערער טעה, טעות שהמשיב מרוצה ממנה אבל אינו "אשם" בה, וכך בוודאי כשאין מדובר בטעות עובדתית אלא בטעות הלכתית או משפטית, ולפיכך גם את התקבלה טענה זו אין בהתנהלותו המשפטית של המשיב (שעליה אנו דנים עתה, לא על התנהלותו במהלך חייהם של הצדדים) בדל של אשמה ולא קמה כל עילה לחיובו בהוצאות.

ההחלטה מותרת בפרסום בכפוף להשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.

ניתן ביום י"א בשבט התשפ"ב (13.1.2022).

הרב שלמה שפירא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה